

อาหารญี่ปุ่นใกล้ตัว

— ของกินที่ถูกนำมาเป็นของเล่น —

เดือนนี้ก็ยังเข้าสู่เดือนกันยายนแล้ว เรามาพูดคุยถึงเรื่องเกี่ยวกับแตงโมที่ขาดไม่ได้ในฤดูร้อนกันเถอะ

แตงโมที่วางเรียงอยู่ตามร้าน จากความกลมและขนาดที่ใหญ่เป็นพิเศษ ทำให้สามารถมองเห็นได้ในทันที ทำให้จิตใจโลดแล่นว่าหน้าร้อนกำลังจะมาถึงแล้ว การรับประทานแตงโมเย็นๆ ทำให้ชุ่มคอชื่นใจ แต่คงต้องลำบากหน่อยกับการเอาแตงโมเก็บแช่ไว้ในตู้เย็น ครั้งเมื่อได้เสียงของคุณแม่บอกว่า “เอาแตงโมมาผ่ากินกันเถอะ” ก็จะทำให้ทุกคนในครอบครัวมีความสุขอย่างล้นเหลือที่ได้กัดกินแตงโมกัน

การไปเที่ยวชายหาดกับครอบครัวหรือกับเพื่อนร่วมงาน แตงโมเป็นสิ่งที่ขาดไม่ได้ ถึงแม้จะหนักแต่ก็ต้องหิ้วไป เกมสกีที่เป็นตัวแทนในการพักผ่อนหย่อนใจนี้คือ “ซุกกะวาริ (ปิดตาตีแตงโม)” เป็นการละเล่นโดยคนที่ถูกปิดตาจะถือไม้กระบอง และอาศัยฟังเสียงคนรอบข้างชี้แนะทางไปสู่การตีแตงโมให้แตก แม้ว่าไม้กระบองที่ฟาดลงไปจะไม่ถูกแตงโม หรือตีถูกแตงโมก็ตาม ที่ชายหาดก็จะเต็มไปด้วยเสียงหัวเราะ แต่ที่แน่นอนที่สุดก็คือ แตงโมจะถูกผ่าแบ่งรับประทานกันถ้วนหน้า เกมสกี “ปิดตาตีแตงโม” เป็นบรรยากาศของฤดูร้อนของญี่ปุ่น และแตงโมก็เป็นของกินในหน้าร้อน

ต่อจากนี้ จะขอกล่าวถึงเรื่องถั่วแดงและข้าว แม้ในปัจจุบันก็ยังมีความสำคัญและคุณค่าอยู่

ถั่วแดงและข้าวที่ใช้ในการทำของเล่น “โอะเตะคามะ (หมากเก็บที่ทำด้วยฝ้าย)” เป็นการละเล่นชนิดหนึ่งของโลกที่เรียกว่าหมากเก็บ ในประเทศญี่ปุ่น การละเล่น (โอะโมะละ (ของเล่น)) ดังกล่าวเป็นการละเล่นของเด็กผู้หญิงที่มีมาแต่ในอดีต ปัจจุบันครอบครัวนิวเคลียร์มีจำนวนมากขึ้นการละเล่น และการทำของเล่นดังกล่าวที่ถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่นมาถึงบุตรสาว ถึงรุ่นหลาน ๆ นั้นไม่ได้รับการถ่ายทอดอีกต่อไป ของเล่นของเด็กญี่ปุ่นนี้ได้หายไปจากความทรงจำ

แม้ว่าในอดีต ของเล่นจะมีน้อย แต่คงเห็นได้ว่าโอะเตะคามะเป็นของเล่นที่คู่ควรกับการเจริญเติบโตของเด็ก จึงได้เลือกของบริโภคที่มีความสำคัญและสูงค่าอย่างเช่นถั่วแดงและข้าวมาทำ “โอะเตะคามะ” ให้เด็กเล่น

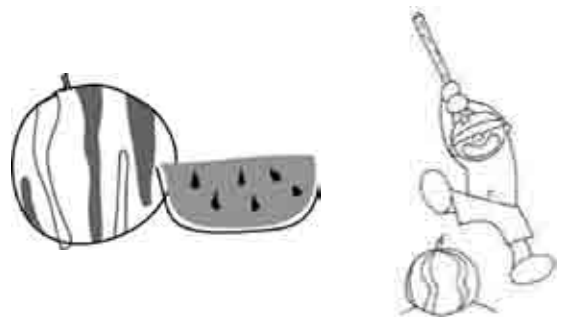
身近にある日本の食物

— 遊びにも使える食物 —

9月になりましたが、夏になくてもならないスイカについてお話しします。

スイカが店先に並ぶと、その丸くてひときわ大きな形は、すぐ見つけることができ、夏がきたと心が躍ります。冷やして食べると乾いたのども潤います。冷蔵庫の中を整理して入れ込むのも大変ですが、「さーあ！スイカを切りますよ！」の母親の呼ぶ声から始まって、家族揃ってスイカにかぶりつくうれしさはたまりません。

家族や会社の仲間などと海水浴場に行くときにはスイカは欠かせません。重くても提げていきます。砂浜でのレクリエーションの代表格は“スイカ割り”です。目隠しした人が棒をもって、周囲の声だけを頼りにスイカを割る遊びです。割ろうとして振り下ろした棒が空振りにおわっても、うまく割れても、砂浜は笑い声であふれます。もちろん割れたスイカはみんなで分け合って食べます。“スイカ割り”は日本の夏の風物詩です。スイカは暑い夏と一緒に乗り切る人気者です。

次に、現在でも貴重で高価な小豆やお米についてお話しします。

小豆やお米は、お手玉遊びに使う“お手玉”を作るのに使います。世界にもお手玉遊びはありますが、日本では特に女の子の遊び（おもちゃ）として定着してきました。昨今の核家族化進行とともに、母から娘、孫へと作り方や遊び方が伝承されなくなり、日本の子供たちの遊びとして、忘れ去られていています。

昔はおもちゃが少なかったとはいえ、お手玉遊びが子供の成長にとってよい遊びであるということを知っていたからこそ、食物として貴重で高価な小豆やお米を使ってまで“お手玉”を作り、子供に与えたのでしよう。

